

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt VII. Quid apud Isaiam significet, quòd portæ Hierusalem pateant iugiter: & quò sit referendum, quòd in ædificatione templis Salomonis nullus malleus, nulla securis, aut ferramentum auditum est.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

CAPVT VII.

Quid apud Ifaiam significet, quòd porta Hierusalem pateant iugiter: & quòd sit referendum, quòd in ædificatione templi Salomonis nullus malleus, nulla securis, aut ferramentum auditum est.

ECCLESIA (inquis) Dei aperta est. Deus finit vnumquemque ingredi & egredi, Isaia sexagesimo. Ibi nulla vis est nec discordia. quod antè per figuram declaratum est, dum in ædificatione templi Salomonis nullus malleus, nulla securis aut ferramentum auditum est: sed ibi est charitas & concordia, gratia, pax & misericordia apud omnes suos filios, apud populum Euangelicum, & noui Testamenti: de quo Esaias Propheta præcipuè, & sacra Scriptura noui Testamenti excellenter testatur.] Hæc tu, magna quidem diligentia vndecunque corradens quæ pro tuo instituto faciant; sed quàm misera & debilia sint tuæ causæ firmamenta, non attendens. Neque enim quia pater filium egredi finit, idcirco egressum regredi subinde non compellit: aut nunquid tibi transfuga puniendus non esse videbitur, propterea quòd sua castra vltro deseruit, & ad hostem, nemine cohibente, transfugit? Portæ autem Hierusalem, siue Ecclesiæ, sicut scriptum est apud Isaia, patere dicuntur iugiter, & neq. noctu neque interdiu claudendæ: sed ad quid? vt adferatur ad te (inquit Propheta) fortitudo gentium, & reges earum adducantur. gens enim, & regnum quod non seruerit tibi, peribit. Portas ergo Ecclesiæ patere Propheta significat ad ingrediendum: tu eas spectare maluisti apertas ad effugiendum: nec ad effugiendum modò, verum etiam ad foris liberè & sine impedimento, quamuis cum pernicie, remanèdum. Et tamen portæ Ecclesiæ patere intelligendæ sunt, non ad damnationem, sed ad salutem: non ergo ad hoc vt quis exeat,

z

quam

quamuis aliquos exire contingat : sed ad hoc vt in Ecclesiam homines recipiantur ad curationem & protectionem ; qui foris remanebant, in deuotionem bestiarum agri. Quod periculum tantum tamque certum extra Ecclesiam est, vt pia mater etiam compellendo & verberando quosdam ei conetur eripere, omnibus propterea suas portas aperiens : quoniam nec redire compelleret, nisi & his, quibus coactio adhibetur, suas portas habere vellet apertas. Sunt autem aliqui, quos expelli oporteat, cum intus tolerarentur prius ; atque ad hoc quoque patent Ecclesiae portae, quoniam ad salutem ipsa refertur eiectio : quemadmodum beatus Apostolus docet de Corinthio satanae tradendo in interitum carnis ; vt spiritus saluus esset in die Domini. Expelluntur ergo corrupti, vt redeant correcti ; eijciuntur superbi, vt recipiantur humiliati. quod si eiecti ceruicem obdurent, malintque rebellare quam redire : tunc repellendi quidem erunt, eorum etiam, cum res postulabit, ministerio, de quibus in eodem Isaia capite legitur : Et aedificabunt filij peregrinorum muros tuos, & Reges eorum ministrabunt tibi. Verum tamen nec propter eos claudendae erunt Ecclesiae portae : quia non per ostium intrare conantur haeretici, sed aliunde irrumperere, sicut fures & latrones. Cum ergo hi sint gradus, illaque hominum differentiae, vt alij intrare cupiant, alij compelli debeant : & item alios expelli, alios repelli necesse sit : nullus ex ijs hominum gradus est, propter quem non possint aut debeant portae Ecclesiae iugiter patefactae retineri. Sunt ergo aperta iugiter Ecclesiae portae, vt quae quoslibet aduentantes excipere parata sit, nec loci laborans angustia, nec bonorum, quae largiatur, penuria deficiens. Sed quod idcirco putes apertas, vt impunè abire liceat, forsitan remanere ; id verò est in quo permultum hallucinatis : sicuti & in eo sanè quod adiungis de aedificatione

templi Domini, in qua non sit auditus mallei sonitus, aut securis, aut ferramenti cuiusquam. Cùm enim circa illud Salomonis typicum templum duo consideranda sint; alterum ipsa comparatæ materiæ præparatio, cuiusmodi est cæsis lignorum, eorumque dolatio, & expolitio lapidum, atque quadratio, aliaque eius generis; alterum verò, ipsa materiæ præparatæ collocatio & compositio, ad perfectam templi formam excitandam: prius quidem illud, huius vitæ est mortalis: in qua, vt Ambrosij verbis vtar, cæduntur superflua lapidum nostrorum, & aspera leuigantur: ideoque ex lapidibus impolitis & rudibus altare Domini cõstruitur. posterius autem, beatæ, quæ futura est, immortalitatis erit. Tunc enim demum expoliti prius hîc lapides, & tusionibus pressurisque variis coaptati, suis disponentur locis, solius manu Dei, ad illius gloriosæ ciuitatis stabilitatem æternam. Idcirco enim significantissimè dictum est, de lapidibus dolatis atque perfectis ædificatam esse domum: cùm hîc neque perfecti omnes sint lapides, & multa plerisque supersint, quæ ipsa detrahat contusio atque dolatio. Hîc ergo materiæ præparatio est, vbi operariorum ingens multitudo, vbi labor varius onera portantium atque latomorum, vbi & securis, & malleus, diuersique generis ferramenta: illic verò sine labore, expeditissima tranquillissimaque dispositio & collocatio lapidum perfectorum. Sensus hunc aperiens diuini illius sacramenti diuus Gregorius, breuiterque nobis vtriusque rei à nobis commemoratæ significationem exprimens, ita scriptum reliquit, tertia parte sui Pastoralis, admonitione decima quarta. Dicendum, inquit, est agris, vt si cælestem patriam suam esse credunt, necessariò in hac labores, velut inter alienos patiantur. Hinc est enim quòd lapides extrà tumsi sunt, vt in constructione templi Domini absque mallei sonitu ponerentur:

*Lib. 3. Regum,
cap. 6.*

*Lib. 2. in Luce
cap. 31.*

*Greg. 3. parte
Past. adm. 14.*

quia videlicet nunc foris per flagella tundimur, ut in-
 tus in templum Dei postmodum sine disciplina per-
 cussione disponamur. quatenus quicquid est in nobis
 superfluum, modò percussio relectet: & tunc sola nos
 in aedificio concordia charitatis liget. Haecenus diuus
 Gregorius. Meminisse autè debueras & alterius aedi-
 ficationis, qua postea Hierusalem instaurata est. magis
 enim ea res corruptarum per hæreses Ecclesiarum in-
 stauracionem adumbravit. *Quinam autè ille instau-
 randi modus? Media (inquit) pars iuuenum eorum*
faciebat opus, & media parata erat ad bellū, & lancea,
& scuta, & arcus, & lorice, & principes post eos in omni
domo Iuda aedificantium in muro, & portatium one-
ra, & imponentium. Vna manu sua faciebat opus, &
altera tenebat gladium. aedificantium enim vnusquis-
que gladio erat accinctus renes. Vbi præter verbi Dei
gladium, quo quisque aedificatium erat accinctus, alia
quoque præsidia omnis generis, ad Ecclesie defensio-
nem necessaria non inuitus accepero.

CAPVT VIII.

*Quamquam ad interiorē religionem cogi voluntas non
 possit, tamen cohiberi ab impietatis exercitiis,
 & ad exteriora quadam religionis exer-
 citia cogi non inutiliter homines posse.*

PORRO libera fides est, ut dicis; neque necessita-
 tis, sed voluntatis res est, quemadmodum habet
 Ambrosij commentarius. Quis enim est, qui quem-
 quam salubriter credere posse putet inuitum? Ideoque
 si quis dominandi vitio vim adhibens, vel inuitos &
 coactos in interiore illa animi religione continere co-
 netur, fallitur omnino. Neque enim ut pedibus pro-
 gredi, ita etiam credere & amare possumus inuiti. ve-
 rissimeque Lactantius ait, nihil esse tam voluntarium,
 quam